

JAN NARKIEWICZ-JODKO

USPRAWNIENIE ZAOPATRZENIA WARZYWNICTWA W ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN WAŻNYM CZYNNIKIEM ZWIĘKSZENIA PLONÓW WARZYW

Choroby, szkodniki i nicienie w uprawie warzyw gruntowych gdy nie są zwalczane, niszczą przeciętnie około 35% plonu. Jeszcze większe straty notowane są w uprawach warzyw szklarniowych i tunelach foliowych. W tym wypadku gdy nie prowadzi się żadnej ochrony, straty wynoszą około 60% normalnego plonu.

Wiele lat intensywnej pracy badawczej Instytutu Warzywnictwa, Instytutu Ochrony Roślin i Akademii Rolniczych doprowadziło do rozwiązania najważniejszych problemów ochrony roślin warzywnych, wraz z opracowaniem programów działania, zabezpieczających przed stratami.

Niestety jednak opracowane przez naukę i sprawdzone w praktyce zalecenia nie mogą być w pełni oraz w najlepszy sposób wykorzystane na skutek nieprawidłowego pod względem ilościowym i jakościowym zaopatrywania warzywnictwa w środki ochrony roślin.

Zgodnie z danymi FAO zwiększenie zużycia środków ochrony roślin i nawozów sztucznych należy do najważniejszych czynników zwiększenia produkcji żywności niezbędnej dla wyżywienia ludzkości. Bez pestycydów w obecnych układach biocenotycznych, uprawa szeregu gatunków roślin warzywnych byłaby nieopłacalną.

Wyniki ankiety przeprowadzonej przez prof. dr hab. W. Węgerka, w której wypowiedzieli się wybitni specjaliści krajów RWPG, wyraźnie wskazują na to, że jeszcze co najmniej do roku 2000 podstawowymi sposobami ochrony roślin będą metody chemiczne.

Do najbardziej opłacalnych form stosowania pestycydów należy racjonalne zaprawianie nasion roślin warzywnych.

Badania prowadzone w Instytucie Warzywnictwa wykazały, że współczynnik opłacalności zaprawiania nasion środkami chemicznymi wynosi nieraz jak 1 do 100, czyli każda złotówka wydana na zaprawianie nasion może zwrócić się stokrotnie. Jeśli np. nie zaprawi się nasion cebuli, to śmietka cebulanka niszczy przeciętnie 30% plonu, powodując straty około 50 tys. złotych w przeliczeniu na ha.

Koszt zaprawiania nasion cebuli chroniącego w ponad 95% przed stratami nie przekracza natomiast 600 zł na ha. Wysoko opłacalne są

także prawidłowo prowadzone, oparte na podstawach naukowych zabiegi opryskiwania środkami chemicznymi w ochronie warzyw.

Współczynnik opłacalności wynosi tu średnio jak 1 do 12. Na przykład zniszczenie przez mszycę kapuścianą 30% plonu kapusty późnej kosztuje około 20 tys. złotych w przeliczeniu na ha. Dwukrotny zabieg preparatem Bi-58 EC lub Anthio chroniący w ponad 95% przed stratami kosztuje średnio od 1200 do 1800 zł.

Przy planowaniu zaopatrzenia rolnictwa w środki ochrony roślin na najbliższe lata w pierwszej kolejności i w pełni należy pokryć potrzeby warzywnictwa w którym ochrona jest stosunkowo najbardziej opłacalną, ze względu na szczególnie wysoką wartość plonów w przeliczeniu na jednostkę chronionej powierzchni w porównaniu z roślinami rolniczymi. Na przykład wartość średniego plonu cebuli z hektara wynosi około 160 tysięcy złotych. Należy także zaznaczyć, że niektóre gatunki roślin warzywnych (szczególnie cebula) są przedmiotem eksportu do krajów zachodnich, i dostarczają gospodarce krajowej tak potrzebnych dewiz.

Nieporównanie wyższą wartość z jednostki powierzchni mają plony warzyw w uprawach szklarniowych. Wartość średniego plonu pomidorów z 1 ha w produkcji szklarniowej wynosi aż 4 miliony złotych. A więc zniszczenie przez szkodniki tylko 10% plonu pomidorów w szklarni na skutek braku środków ochrony kosztuje nas aż 400 tysięcy złotych w przeliczeniu na hektar. Cena natomiast kilku litrów nawet drogich preparatów, potrzebnych do zniszczenia szkodników nie przekracza wartości kilku tysięcy złotych. Według wstępnego rozeznania w roku 1980 na skutek braku środków ochrony roślin warzywnictwo polskie poniosło w skali całego kraju co najmniej 1,5 miliarda złotych strat.

Bardzo ważnym problemem, który należy uwzględnić przy zaopatrywaniu warzywnictwa w środki ochrony roślin jest dobór odpowiedniego asortymentu pestycydów, skutecznie działających, możliwie bezpiecznych w stosowaniu i zapobiegających szybkiemu uodparnianiu się szkodników i chorób. W roku 1981 należy się liczyć ze słabszym efektem zwalczania mączlika w uprawach szklarniowych, ze względu na planowane dostarczenie przeciwko temu szkodnikowi głównie tylko preparatów z grupy pyretroidów. Opieranie się na jednym typie środków przez dłuższy okres prowadzi do przyspieszenia rozwoju odporności szkodników i zmniejszenia skuteczności chemicznego zwalczania.

Szczególnie szybko rozwija się odporność szkodników w szklarniach, ze względu na dużą ilość pokoleń w ciągu roku.

Dla poprawienia stanu ochrony roślin w ogródkach działkowych i przydomowych oraz zapobieżenia marnotrawstwu preparatów pilną potrzebą jest wprowadzenie do obrotu mniej toksycznych środków ochro-

ny roślin w małych od 100 do 250 gramowych opakowaniach. Uwzględniając około ćwierćmilionową rzeszę posiadaczy ogródków, którzy obecnie z konieczności muszą się zaopatrywać w kilogramowe opakowania preparatów tą drogą można uzyskać poważne oszczędności pestycydów.

W celu zagwarantowania terminowego dostarczenia pestycydów z importu, należy spowodować wcześniejsze uruchomienie przydzielonych środków finansowych na zakup preparatów, dla zagwarantowania dostarczenia ich przed rozpoczęciem zabiegów ochrony roślin, najpóźniej w marcu danego roku. Opóźniony import preparatów, często po upływie terminów zabiegów chemicznych naraża gospodarkę narodową na ogromne straty.

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO ROLNICZE I LEŚNE
POLECA:

Prof. dr BRONISŁAW GANCARZ

CHOROBY UKŁADU TRAWIENNEGO I PRZEMIANY MATERII ZWIERZĄT

1981, STRON 296, CENA ZŁ 53,—

Książka przeznaczona jest dla studentów wydziałów weterynaryjnych akademii rolniczych. Jednak ze względu na szczegółowe omówienie schorzeń, które są najczęściej spotykane u zwierząt, książka jest bardzo przydatna dla lekarzy weterynarii w terenie.

Na wstępie Autor omawia choroby układu trawiennego: choroby jamy ustnej, języka, zapalenie ślinianek, choroby gardła i przełyku, przedżołądków, żołądka i jelit, choroby jelit, schorzenia kolkowe przewodu pokarmowego choroby wątroby, trzustki wodobrusze, zapalenie otrzewnej.

Dalszą część książki poświęca Autor chorobom przemiany materii. Prawidłowe odżywianie zwierząt ma podstawowe znaczenie dla ich właściwego funkcjonowania. W wyniku nieprawidłowego żywienia obserwujemy różne zaburzenia przemiany materii, które występują zwłaszcza u zwierząt szybko rosnących oraz wysokoprodukcyjnych. Tak na przykład u krów wysokomlecznych, którym w paszy należy dostarczyć znacznych ilości związków odżywczych (zwłaszcza soli mineralnych, pierwiastków śladowych i witamin), chociaż zaznaczyć trzeba, że nie tylko brak, ale i nadmiar wymienionych składników pokarmowych dostarczonych organizmom zwierzęcym, bądź też nieodpowiednie stosunki ilościowe i jakościowe tych produktów powodują zaburzenia i objawy chorobowe. W tej części książki Autor omawia przyczyny i patogenezę chorób, objawy, rozpoznawania i leczenie.

Wieloletnia praktyka kliniczna Autora jak i najnowsze osiągnięcia światowe z tej dziedziny, które podaje Autor, decydują o wszechstronnej przydatności książki.